

ויזרע יצחק

שנה ה'

ח'פ'ה	ת"א	י"ב	זמני השבת	יוצא לאור ע"י מדרשת	"אחרי קדושים"-אבות ג'
18:43	18:53	18:36	פניסה	"ויזרע יצחק"	הפטרה: "ויוסף עוד דוד"
19:52	19:52	19:49	יציאה	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	י' אייר תשע"ג
20:26	20:26	20:29	ר"ת		

הגנים לפרשת השבוע

"דבר אל אהרן אוזיק" (ויקרא טו' ב)

מדוע מזכיר הכתוב שאהרון הוא אח של משה, וכי איננו יודעים זאת? מתרץ ה"משך חכמה" לפי מה שדרשו חז"ל על הפסוק: "וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים" (ויקרא י' יב) שכל בני אהרן היו ראויים להישורף, אלא שתפלתו של משה עשתה מחצה. וכמו שאמר הכתוב: "ובאהרן התאנף ה' להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן" (דברים ט' כ). לכן אמר אליו "דבר אל אהרן" שהוא "אחיק", שפירושו, לפיכך אני נושא לו פנים על הבנים הנותרים, היות שהוא "אחיק".

"וזכרתו הנפשות העושות מקרב עמו" (ויקרא יז' כט)

"זרעו נכרת וימיו נכרתים" (רש"י ויקרא יז' ט)

מבאר הרמב"ן שמה שנאמר "ונכרתו הנפשות" דהיינו עונש ה"כרת" הוא יסוד גדול המלמדנו על קיום הנפשות אחרי המיתה ועל מתן השכר בעולם הנשמות, ומה שאומר הכתוב: "ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה" (במדבר טו' ל), או "ונכרתה הנפש ההיא מלפני" (ויקרא כב' ג), כלומר הנפש החוטאת היא זו שתכרת בעונה, מכך ניתן ללמוד ש"שאר הנפשות אשר לא חטאו תהיינה קיימות לפניו בזיו העליון". ומה באמת ענין הישארות הנפש? מסביר הרמב"ן שהיות שנשמת האדם נופחה באפינו מפי עליון כמו שנאמר: "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב' ז) הרי שאי אפשר לומר עליה שהיא תמות, היא איננה דבר המורכב "שתפרד הרכבתה ותהיה לה סיבת הויה והפסד כמורכבים", אלא קיומה ראוי, והוא עומד לעד, לכן לא חש צורך הכתוב לומר לנו שבזכות המצות הנשמה תישאר, היות שזהו דבר ברור, החידוש הוא שכעונש על העבירות הנשמה "תתגאל ותטמא ותכרת מן הקיום הראוי", ולכן נוקט הכתוב בלשון "כרת", כענף הנכרת מן האילן שממנו יחיה שרשו.

"לא תעשו עול במשפט לא תשא פניו כל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמו" (ויקרא יט' טו)

"לא תעשו עול במשפט במדה ובמשקל ובמשורה" (ויקרא יט' לה)

מבאר ה"כלי יקר" ששני פסוקים אלו הדורשים מבני ישראל "לא תעשו עול" כוונתם שאין לעשות עול גם אם זה באמת ובמשפט, כלומר גם אם המעשה הוא לפי אמות הצדק ולפי המשפט, ואכן הדין נותן שכך ראוי להיות, מכל מקום יש לדעת שזהו עול והוא אסור. ולמה הכונה? על הפסוק: "לא תשא פניו כל" מבאר רש"י "שלא תאמר עני הוא והעשיר חייב לפרנסו אזכנו בדין ונמצא מתפרנס בנקיות" כלומר למרות שהעשיר לא חייב על פי הדין, הדין יטה את הדין לטובת העני כי הרי בכל אופן העשיר מחוייב להחזיק ולפרנס את העני, מכל מקום זהו עול במשפט ויש לדון כפי המשפט האמיתי ובמקביל יש לחייב את העשיר לפרנס את העני. כך הוא גם בעניין "במדה ובמשקל ובמשורה", האדם יכול לעשות כמשפט ובכל זאת ייחשב הדבר כעול, כיצד? אם הסוחר יקטין את המדה וימכור את הסחורה בזול יותר מאחרים כדי שיהיה לו קופצים כי יחשבו שהוא מוכר בזול והם אינם יודעים שהקטין את המדה, הרי שלפי האמת הוא עושה במשפט שהרי אינו גוזל את הבריות מאומה אך מכל מקום זהו עול מאחר שהוא עושה זאת בדרך רמאות וגורם שלסוחרים האחרים לא יהיו קונים. מכאן ניתן ללמוד את היסוד לדוגמאות נוספות שבהם ניתן לעשות עול למרות שמקפידים לנהוג על פי הדין והמשפט.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעלוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

יצחק בר שרה לוי ז"ל נלב"ע כב' אדר תשע"ג

דוד בן חיים ובריינדל ז"ל נלב"ע ב' אלול תשע"ב איריס בת מלכה ז"ל נלב"ע כא' אב תשע"ב תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (ויקרא טו ג)

מבאר רבינו בחיי שלפי הפשט כוונת הכתוב "בזאת" היא במדה הזאת, כלומר כאשר "יבא אהרן אל הקדש" דהיינו הכניסה של אהרן אל הקודש תהיה בסדר הקרבנות המפורט להלן ובכל הסדר המתואר ביום הכפורים, אך מוצא כאן רבינו בחיי במילה "בזאת" גם רמז לזמן שבו עמד בית המקדש הראשון, שכידוע הבית הראשון היה קיים במשך ת"י (410) שנה כמנין בזא"ת.

"דבר אל בני ישראל ואמרתם אליהם אני ה' א-לכִיכם" (ויקרא יז א)

לא ברור מדוע הקדים הכתוב ואמר: "אני ה' אלקיכם" לפני הציווי על איסורי העריות? לכאורה אין קשר בין הדברים. מבאר ה"אור החיים" הקדוש, שגם אם ניתן להבין את הטענה, אצל אומות העולם, שאין כח באדם לעצור את עצמו מרוב תשוקות היצר שבו לזימה, כאשר הדבר נוגע לעם ישראל, אין טענה זו נכונה וזאת משום ש"אני ה' א-לוקיכם", ויש בכח הא-לקי שבכם לנצח את הכח הטבעי, הגשמי. כאשר איש ישראל מקבל על עצמו להידבק בה' א-לקיו, יש בכח דבקות זו לסייע לו למשול בטבעו.

הגיגים לפרקי אבות – ג'

"הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וזשבו"ן" (א)

מדוע פונה התנא במשנה אל האדם בלשון נוכח: "אתה בא", "אתה הולך", "אתה עתיד" ולא פונה אליו בלשון נסתר דהיינו: "יסתכל האדם בשלושה דברים מאין בא, לאן ילך ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וזשבו"ן" דבר הנשמע מאיים פחות? מתורץ ב"נדחי ישראל" שאכן אנו רואים בחוש שהאדם ההולך ללויה של מת למרות שידוע הוא בברור שגם הוא עתיד למות אף על פי כן אין הדבר משפיע עליו ביותר וזאת, כנראה, משום שהוא חושב בנפשו שרק המנוח מת, בבחינת "לי זה לא יקרה". משום כך בא התנא ופונה אל האדם בלשון נכח, "אתה", להורות לו שיצייר לפניו תמיד את אשר עתיד לבוא עליו, ולכן אמר "אתה הולך", "אתה עתיד" כלומר אתה בעצמך ולא רק מנוח הזה שאתה מלווה אותו כעת למנוחת עולמים.

"שניינים שיושבבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים" (ב)

רבי יצחק מוורקא היה לומד את המשנה בצורה הזו: "שניינים שיושבבים", דהיינו שניים מישראל אשר יושבים ביחד, "ואין ביניהם", ואין שום דין ודברים ביניהם, כלומר, חיים הם בשלום ושלום, ללא שום מריבה, הרי זה כ"דברי תורה", כלומר נחשב להם הדבר כאילו עוסקים הם בדברי תורה.

"כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממונו על מלכות ועל דרך ארץ. וכל הפורק ממונו על תורה, נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ" (ו)

מבאר רבי משה מקוברין שתמיד צריך שיהיה על האדם עול, ואדם ללא עול עלול לחטוא. אדם המקבל על עצמו את עול התורה הרי במילא הוא כבר שמור מחטא, אך אדם שפורק מעצמו את עול התורה נותנים עליו עול מלכות ועול דרך ארץ על מנת לשמור אותו מהחטא. כי אדם הפורק מעליו את עול התורה והוא מתהלך בטל, הרי הבטלה מביאה אותו לידי שעמום עד שיבוא לחטוא, משום כך מרחמים עליו מהשמים ו"נותנין" לו, לשון מתנה, עול מלכות ועול דרך ארץ על מנת שיטרידו אותו וכך לא יהיה לבו פנוי להרהורים רעים.

"מסורת סיג לתורה, מעשרות סיג לעושר" (ז)

לכאורה נראה שאין קשר בין שני הדברים שאמר רבי עקיבא, כלומר "מסורת סיג לתורה" אינו קשור ל"מעשרות סיג לעושר", אלא שהגר"א מוצא קשר ענייני בין הדברים על סמך מה שדרשו חז"ל על הפסוק: "עשר תעשר" (דברים יד כב) "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט), הגר"א טוען שדרשה זו אפשרית רק אם נסמכים על המסורת, כלומר סוכרים ש"יש אם למסורה", כי אם נאמר שאין "אם למסרת" אלא "יש אם למקרא", אזי צריך להיצמד למקרא ובמקרא כתוב "תעשר", בשי"ן שמאלית, ולא "תעשר", בשי"ן ימנית, ולא תיתכן הדרשה הנזכרת. וזוהי כוונת המשנה: "מסורת סיג לתורה", לצורך לימוד התורה נזקים אנו למסורה, למסורת, משום כך אנו יכולים לדרוש ש"מעשרות סיג לעושר", שמהפסוק: "עשר תעשר", לומדים "עשר בשביל שתתעשר".

לרפואת כל חולי ישראל ובכללם:

הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, נעם אברהם בן רויטל, ישראל בן נחמה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" (כולל מנחה וערבית) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו טלפון לפרטים: 052-3268315